

Komfort krów mlecznych - ocena metodami punktowymi, część 1

Autor: dr hab. inż. Maciej Adamski

Data: 30 listopada 2019

Obserwacja stada przez hodowcę ma znaczny wpływ na wczesne wykrywanie problemów zdrowotnych zwierząt. Komfort krów, inaczej dobrostan krów mlecznych, da się natomiast ocenić przy pomocy kilku różnych metod punktowych.

Nowoczesna hodowla bydła mlecznego wymaga od hodowcy zapewnienia zwierzętom komfortowych warunków bytowania oraz prawidłowo zbilansowanej dawki żywieniowej. Spełnienie wymogów dobrostanu jest również warunkiem niezbędnym do osiągnięcia wysokich wyników w produkcji zwierzęcej. Obserwacja zwierząt przez hodowcę ma duże znaczenie ze względu na możliwość wczesnego wykrywania problemów zdrowotnych i innych nieprawidłowości. Wszystko to wpływa na koszty utrzymania i ewentualnego leczenia krów.

Spis treści

- [Wydłużenie czasu użytkowania zwierząt korzystniejsze od maksymalizacji produkcji](#)
- [Więcej okresów laktacji, to lepsze rozłożenie kosztów w okresie nieprodukcyjnym](#)
- [Komfort krów wpływa na zyski](#)
- [Monitorowania stada](#)
- [System TGI35L](#)
- [Sygnały wysyłane przez zwierzęta](#)
- [Lista sygnałów od zwierzęcia](#)

Wydłużenie czasu użytkowania zwierząt korzystniejsze od maksymalizacji produkcji

Hodowcy nastawieni głównie na rekordowe ilości mleka, często zapominają, że krowy to istoty żywe,

a nie fabryki, które pochłaniają znaczne ilości pasz. Dlatego jak twierdzi Heigelmann, celem hodowlanym nie powinna być maksymalizacja produkcji mleka, ale maksymalizacja zysku. By to osiągnąć w stadach krów zwłaszcza tych wysokowydajnych, priorytetem dla hodowcy powinny być komfort krów i ich zdrowotność oraz prawidłowy rozród. Spełnienie powyższych kryteriów pozwoli na wydłużenie czasu użytkowania zwierząt.

[Czytaj również nt. oceny dobrostanu krów mlecznych. Część druga artykułu.](#)

Więcej okresów laktacji, to lepsze rozłożenie kosztów w okresie nieprodukcyjnym

Ponad połowa krów w Polsce jest usuwana ze stada przed ukończeniem trzeciej laktacji. Ekonomicznie uzasadnione jest użytkowanie krów przez okres 6-7 laktacji. Dlatego lepszym rozwiązaniem wydaje się być utrzymywanie sztuk o mniejszej wydajności, a przy tym charakteryzujących się dobrą płodnością i zdrowotnością, co zrekompensuje mniejsze ilości mleka, licząc pojedynczą laktację. Dłuższe użytkowanie krów pozwala na rozłożenie kosztów w okresie nieprodukcyjnym, natomiast uzyskana większa liczba cieląt ułatwi hodowcy remont stada.

Więcej okresów laktacji to stabilniejszy zysk

fot. pixabay

Komfort krów wpływa na zyski

Przestrzeganie norm żywieniowych, a także kontrola i monitorowanie stada ma bardzo duże znaczenie dla wypracowanego zysku w produkcji mleka. Optymalna kondycja zwierzęcia pozwala na ograniczenie zaburzeń metabolicznych oraz liczbę trudnych porodów i zwiększenie szansy na długowieczność. Należy podkreślić znaczącą rolę kondycji krów na wypracowane zyski. Komfort krów mlecznych możemy wyrazić, ocenić za pomocą różnych metod punktowych. Oceny te ułatwiają ocenę stanu komfortu dla bydła. Wspomagają prace hodowlaną w stadzie, zwiększają wynik ekonomiczny w produkcji.

Monitorowania stada

Monitorowanie zwierząt (stada), to nie tylko obowiązek, ale mądrość hodowcy wynikająca z kompleksowego spojrzenia na ewentualność pojawienia się problemów.

Przyjrzyjmy się przyczynom brakowania w naszych stadach, które obejmują:

- Wskaźniki rozrodu (bardzo czuły indykator)
- Występowanie chorób, zwłaszcza systemowych
- System zarządzania
- System utrzymania i użytkowania – ogólne warunki zoohigieniczne w pomieszczeniach oraz na wybiegach i pastwiskach, jakość pasz i wody, żywienie, urządzenia z którymi zwierzęta mają kontakt, wychów, profilaktyka ogólna i szczegółowa
- Pielęgnacja zwierząt (skóra, wymię, kończyny)
- Higiena zwierzęcia
- Kondycja zwierząt (stopień odkarmienia, BCS)
- Sposób poruszania się zwierząt (kulawizny)
- Uszkodzenia mechaniczne zwierząt
- Wygląd skóry (uszkodzenia mechaniczne, infekcje, pasożyty)
- Behawior w miejscach karmienia, doju i odpoczynku
- Behawior zajmowania legowiska i podnoszenia się z legowiska
- Relacje zwierzę–człowiek
- Relacje zwierzę–zwierzę (behawior socjalny)

System TGI35L

System TGI35L dla bydła uwzględnia w swojej ocenie system lokomocji i swobodę zwierząt. Systemy

TGI posiadają dużą zaletę, którą jest ich integralność. Natomiast ich wadą jest, że są to systemy oceny na podstawie kryteriów pośrednich, co nie zawsze odzwierciedla stan komfortu zwierząt, np. stwierdzano dodatnią korelację z liczbą komórek somatycznych.

Sygnaly wysyłane przez zwierzęta

Z innych kryteriów służących do oceny stanu komfortu u bydła możemy zaliczyć sygnały wysyłane przez zwierzęta. Naszym zadaniem niech będzie: patrzeć i słuchać, a potem ocenić czy nasza krowa jest zdrowa czy coś jej dolega. Przyjmij, że każda krowa przez cały czas nadaje sygnały odnośnie do swojego dobrostanu i zdrowia. Robi to za pomocą:

- behawioru,
- reakcji na bodźce otoczenia,
- języka ciała,
- kondycji fizycznej.

Sygnały te można wykorzystać do optymalizacji zdrowotności stada, komfortu i wyników produkcyjnych. Doskonali się ciągle w obserwacjach i ocenie, i znajduj rozwiązania wpływające korzystnie na twoje krowy a przez to na opłacalność twojego gospodarstwa.

Zwierzęta wysyłają nam sygnały na różne sposoby

fot. Maciej Wołodko

Najpierw zadaj sobie pytania:

- Co widzę?
- Co jest przyczyną tego co widzę?
- Co to oznacza?

Ocena zwierzęcia nie jest zadaniem tak prostym, jak by się to mogło wydawać. Najpierw należy przestudiować listę sygnałów i zapamiętać je. Każdorazowo, kiedy przechodzisz wśród krów, wybierz najpierw jedną z nich i oceń ją zgodnie z listą indykatorów dla krowy w optymalnym zdrowiu i stanie.

Po ocenie kilku krów w ten sam sposób, zaczniesz pojmować na czym polega komfort krów i dostrzeżesz kwestie wymagające rozwiązania. Na tym etapie edukacji jest jeszcze za wcześnie, aby wyciągać wiążące wnioski, gdyż musisz jeszcze ocenić kondycję (BCS) i mobilność (LS) krów.

[Czytaj również nt. oceny dobrostanu krów mlecznych. Część druga artykułu.](#)

Lista sygnałów od zwierzęcia

- **Zachowanie się i ruchliwość – ogólne wrażenie.** Krowy powinny sprawiać wrażenie, że są w dużym komforcie i minimalnym stresie. Nierówny krok i wygięty grzbiet będą świadczyły o ochwacie lub problemach z układem pokarmowym.
- **Kondycja** mówi bardzo dużo o dawce pokarmowej. Krowy w zbyt słabej lub zbyt dobrej kondycji nie wykazują swojego pełnego potencjału produkcyjnego. Należy posługiwać się systemem punktowym oceny kondycji (BCS).
- **Temperatura** prawidłowa ciała to 38 do 39°C. Zimne uszy mogą wskazywać na zaleganie porodowe lub problemy z krążeniem krwi.
- **Kończyny.** Starcie lub skórzastość pięt jest spowodowane głównie nieprawidłowym ścieleniem lub ściółką oraz niedostosowanym do krów wyposażeniem obory i/lub infekcjami racic.
- **Przeżuwanie** powinno zajmować krowa około 7-10 godzin dziennie, 40-70 razy w trakcie jednej serii. Niższe wartości świadczą o niewłaściwej dawce.
- **Kał.** Po oddaniu kału jego warstwa nie powinna być zbyt gruba, ani zbyt cienka. Kał nie powinien zwierać niestrawionych resztek paszy.
- **Reakcja na otoczenie (czujność),** krowa powinna reagować śmiało i żywo na otoczenie, skóra powinna być błyszcząca, a brzuch wypełniony.

- **Szyja** nie powinna mieć zgrubień i obtarć.
- **Racice**. Podczas pobierania pokarmu, krowy ze zdrowymi racicami stoją prosto i spokojnie. Chodzenie na palcach lub „kulawy” chód są oznaką niskiej zdrowotności racic. Przyczyną może być zła dawka pokarmowa, nieprawidłowe podłogi i niewystarczająca pielęgnacja racic. Podczas korekcji racic należy szczególną uwagę zwracać na ich spodnią część. Należy regularnie oceniać sposób lokomocji krów, używając systemu punktowego.
- **Wymię**, aby ocenić jego zdrowotność, należy przede wszystkim oceniać po doju strzyki. Prawidłowe strzyki są elastyczne, naturalnie ubarwione. Główne przyczyny niskiej zdrowotności wymienia to: niska lub nieprawidłowa higiena, niewłaściwe funkcjonowanie sprzętu udojowego lub nieprawidłowe żywienie.
- **Żwacz** powinien być wypełniony paszą. Lewa dół głodowy powinien nieco wystawać (żwacz). Po uciśnięciu żwacza pięścią powinien się on skurczyć ok. 10 do 12 razy w ciągu 5 minut.
- **Oddychanie**, normalna częstotliwość to 10 do 30 oddechów na minutę. Szybsze tempo oznacza stres cieplny, ból lub gorączkę.
- **Kondycja** – oceń swoje krowy pod względem stopnia otłuszczenia w zależności od stadium laktacji i reprodukcji.
- **Ocena poruszania się** (lokomocji) krów – ścisły związek ze zdrowotnością kończyn i występowaniem ochwatu.

Czy artykuł był przydatny?

Kliknij na gwiazdkę, by zagłosować

-
-
-
-
-

Submit Rating

Na razie brak głosów. Możesz być pierwszy!